

افزایش بی‌سابقه تعداد دوشغله‌ها/ 5 میلیون نفر در جستجوی شغل سوم!

در حال حاضر بین 4.7 تا 7.1 میلیون نفر در ایران دوشغله و یا سه شغله هستند و 5.2 میلیون نفر نیز می‌گویند در جستجوی آن هستند. افزایش هزینه‌های زندگی، تجملات، قانع نبودن، افت ارزش ریال و دستمزد پایین ایران در مقایسه با برخی کشورها؛ مهم‌ترین دلایلی است که باعث شده تا میلیون‌ها نفر 12 تا 16 ساعت از شبانه روز را در بازار کار به سر ببرند.

در حال حاضر بین 4.7 تا 7.1 میلیون نفر در ایران دوشغله و یا سه شغله هستند و 5.2 میلیون نفر نیز می‌گویند در جستجوی آن هستند. افزایش هزینه‌های زندگی، تجملات، قانع نبودن، افت ارزش ریال و دستمزد پایین ایران در مقایسه با برخی کشورها؛ مهم‌ترین دلایلی است که باعث شده تا میلیون‌ها نفر 12 تا 16 ساعت از شبانه روز را در بازار کار به سر ببرند. به گزارش خبرنگار مهر، تا دو دهه پیش در بیشتر خانواده‌ها تنها یک نفر کار می‌کرد و بقیه اعضای خانواده از طریق درآمد وی، روزگار می‌گذراندند. مخارج زندگی تامین می‌شد، فرزندان به مدرسه و دانشگاه می‌رفتند، هزینه سفرهای زیارتی و سیاحتی خانواده‌ها تامین می‌شد و در مواردی مبالغی نیز برای سرمایه‌گذاری در نزد افراد باقی می‌ماند. بر پایه این گزارش، تا دهه 60 زندگی‌ها تجملاتی نبود و اینقدر مانند این روزها افراد به دنبال به روز کردن سبک زندگی‌های خود نبودند. معمولاً افراد قانع‌تر بودند و با درآمد اندک نیز روزگار خوشی را سپری می‌کردند. آن روزها با وجود اینکه خانواده‌ها نیز پُرجمعیت‌تر از حالا بود، اما خیلی خبری از زندگی ماشینی و هیاهوهای امروزی نبود. حالا اما دستکم 20 سالی می‌شود که سبک زندگی مردم تغییر یافته، همه می‌خواهند همیشه به روز باشند، از بهترین و آخرین لوازم و خدمات ارائه شده در بازارهای داخلی و خارجی استفاده کنند، برندها را به خانه‌هایشان ببرند، تجملاتی باشند، همه علاقمند زرق و برق شده‌اند و خلاصه اینکه مردم می‌خواهند در برابر آشنایان و اقوام خود سرآمد باشند.

فشار به بازار کار برای کسب درآمد

این طرز فکر نه چندان خوب حتی در نحوه تحصیل افراد نیز به وضوح دیده می‌شود به نحوی که افزایش روزافزون تمایل جامعه به زندگی‌های امروزی باعث شده تا درصد قابل توجهی از خانواده‌ها فرزندان خود را با میل و بی‌میل راهی دانشگاه‌های مختلف کشور کنند.

نتیجه اینکه جهش جمعیتی کشور در دهه 60 و متعاقب آن تغییر سبک زندگی خانواده‌ها، هجوم به دانشگاه‌ها برای دریافت مدرک، رشد چشمگیر شهرنشینی و افزایش هزینه‌های زندگی باعث شد تا افراد فشار مضاعفی را به بازار کار کشور وارد کنند. حضور با ساعات طولانی در محیط کار با هدف کسب درآمد بالاتر، اشغال دو تا چند موقعیت شغلی، قانع نبودن از میزان درآمد، از بین رفتن توازن بین درآمدها و هزینه‌های زندگی، ایجاد هزینه‌های جدید در زندگی‌ها و مسائلی از این دست باعث شد تا امروز میلیون‌ها نفر از جمعیت کشور دستکم دو شغل داشته باشند.

هرچند دوشغله و چندشغله شدن می‌تواند درآمد بیشتری را برای افراد و خانواده‌ها به همراه داشته باشد، اما از آنسو آسیب‌های بعضاً جبران‌ناپذیری را نیز بر زندگی‌ها تحمیل می‌کند.

کمرنگ شدن حضور پدر و مادر در محیط خانه، دورماندن در ساعات طولانی از فرزندان، آسیب خوردن تربیت فرزندان به دلیل حضور کمرنگ والدین در منزل، خستگی‌های مفرط، سردشدن زندگی‌ها و گسترش زندگی‌های اداری و تبدیل شدن بسیاری از منازل به صرفاً خوابگاه؛ زیان‌هایی است که در مقابل درآمد بیشتر ممکن است به افراد تحمیل شود.

افزایش تعداد شاغلان خانواده‌ها به بیش از یکنفر

با این حال، شرایط جدید زندگی‌ها باعث شده تا در بسیاری از خانواده‌ها تعداد شاغلان به بیش از یکنفر افزایش یابد. در حال حاضر، در بسیاری از خانواده‌ها علاوه بر زن و مرد، حتی فرزندان نیز در بازار کار فعالیت دارند که ماحصل درآمد مجموع افراد خانوار برای تامین هزینه‌های معیشت به کار گرفته می‌شود.

دلایل گوناگون مانند افت ارزش درآمد و پول، افزایش هزینه‌های زندگی، تجملات و موارد دیگر دلایلی است که باعث شده تا منجر به حضور خانوادگی افراد برای کسب درآمد در بازار کار کشور شود. این روزها مردم می‌گویند دیگر اشتغال یک نفر جوابگوی نیازها و هزینه‌های زندگی نیست و بنابراین افراد بیشتری از هر خانواده مجبور هستند برای کسب درآمد، راهی بازار کار شوند.

بروز اینگونه مسائل خود به خود بر از بین رفتن تعادل در عرضه و تقاضای نیروی کار و فشار بیش از حد به بازار کار تاثیر مستقیم دارد. در کشور ما تقاضای صدها هزار متولد دهه 60 برای اشتغال، عدم انجام سرمایه‌گذاری‌های لازم از سوی دولت‌ها در سالیان متمادی به منظور ایجاد زمینه مناسب و فرصت‌های جدید شغلی و همچنین اشتغال بیش از یک شغل توسط میلیون‌ها نفر به دلایلی که ذکر شد، باعث شده تا ایران در ردیف بیکارترین کشورهای منطقه قرار گیرد و در حال حاضر، صدها هزار جوان تحصیل کرده دانشگاهی منتظر ورود به بازار کار باشند.

افزایش آمار بیکاران جوان کشور و نرخ بالای بیکاری در این گروه از متقاضیان کار به یکی از چالش‌برانگیزترین مسائل دولت‌ها تبدیل شده و اخیراً رئیس‌جمهور از مسئولان ذیربط خواسته تا در اینباره تدابیر موثری اندیشیده شود.

البته با وجود اینکه گرایش به اشتغال به دلایل ذکر شده در ایران طی 20 سال گذشته افزایش چشمگیری داشته است، اما نباید از یاد بُرد که ناکافی بودن میزان درآمد افراد، قرار داشتن ایران در ردیف کشورهای با دستمزد بسیار پایین، افت ارزش ریال به ویژه در چند سال گذشته و افزایش هزینه های خانوار؛ نیز به بروز پدیده دوشغله و یا چندشغله شدن افراد کمک کرده است. به جرات می توان گفت، در صورت حل مشکل درآمدی افراد، بهبود وضعیت دستمزدها و برقراری تعادل بین هزینه ها و درآمدها، می توان جایگاه های فراوانی را برای اشتغال دستکم 2.5 میلیون بیکار مطلق کشور فراهم کرد که در نتیجه می تواند منجر به حل درصد قابل توجه و یا همه مشکل بیکاری در کشور شود.

7 میلیون نفر دوشغله اند

مسلم خانی کارشناس درباره وضعیت بازار فعلی کار ایران و گرایش افراد به مشاغل دوم و سوم گفت: بررسی های بازار کار در کشور نشان می دهد 28 تا 30 درصد نیروی کار در ایران شغل دوم و عده ای هم شغل سوم دارند.

وی اظهارداشت: این آمار مربوط به شاغلان بخش های دولتی و غیردولتی است و 22 درصد نیروی کار هم اعلام کرده اند تمایل دارند شغل دوم یا سوم داشته باشند اما شرایط آن فراهم نشده است.

خانی با بیان اینکه افراد اگر در شغل اول از نظر روانی رضایت نداشته باشند به سمت شغل های دیگر می روند افزود: معمولاً بهره وری افرادی که تخصص، استعداد و علاقه آنها با شغلشان تناسب ندارد، کاهش می یابد.

وی تاکید کرد: حدود 17 عامل برای روی آوردن به شغل دوم و سوم وجود دارد که برجسته ترین آنها، کافی نبودن درآمد شغل اول برای تامین هزینه های خانواده است.

وی ادامه داد: افرادی که تحصیلات آنها با شغلشان تناسب ندارد، معمولاً تلاش می کنند شغل دوم را متناسب با توانمندی و تخصص خود به دست آورند.

خانی تصریح کرد: اگر نهادهای تصمیم گیر تلاش کنند که درآمد شغل افراد و تخصص با اشتغال تناسب داشته باشد می توان به حذف پدیده دو شغلی و یا چند شغلی کمک کرد، اما نقطه آغاز این کار شایسته سالاری است و در اینصورت می توان نرخ بیکاری را هم کاهش داد.